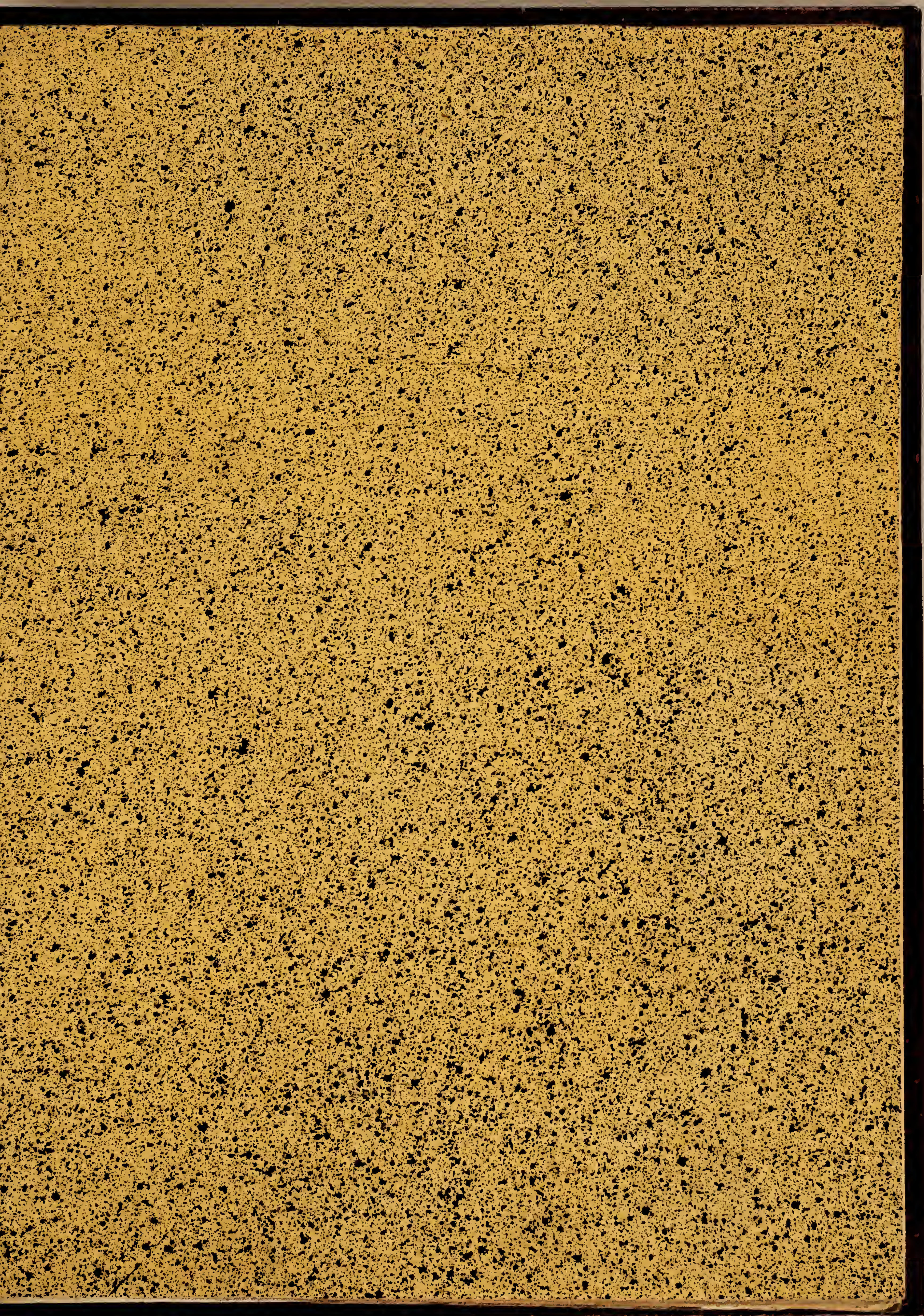

UYT-VAERT

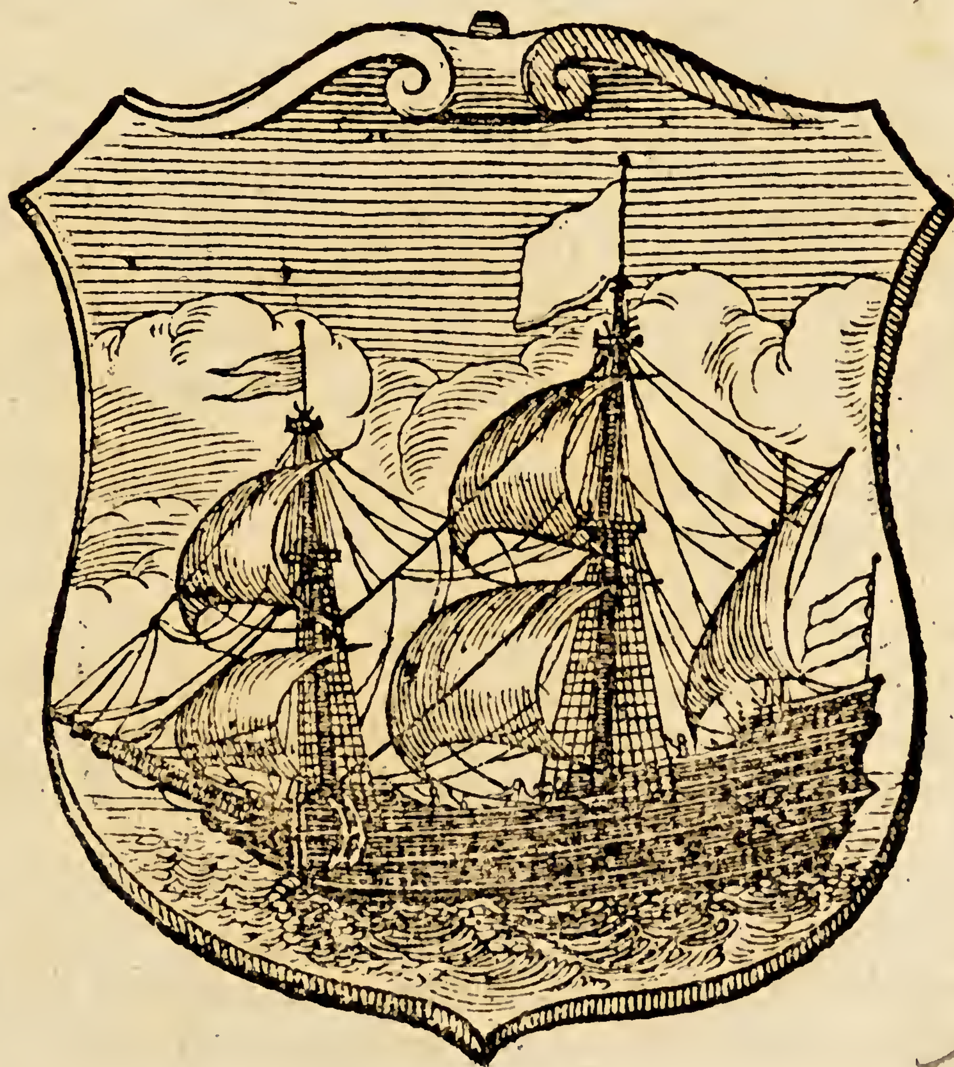
VANDE

WEST-INDISCHE COMPAGNIE.

Met een Propoſitie ende Vertooninghe, Ghedaen door een ſeker Heere, aen den Coninck van Caſtilien, teghens de Weſt-Indiſche Compagnie.

Als mede ;

Het Raport van ſijne Adminiſtratie, hem door den voorſz Coninck be-laſt / volghens de Propoſitie dien hy den Coninck hadde gedaen / ende het gene daer op ghevolght is.

GEDRVCKT

Voor den AVTHEVR, 1645.

PROPOSITIE

Ende

VERTOONINGHE,

Gedaen door een ſeker Heere, aen den Coninck van Caſtilien, tegens de Weſt-Indiſche Compagnie.

Als mede;

Het Raport van ſijn Adminiſtratie, hem door den voorſz Coninck belaſt, volghens de propoſitie dien hy den Coninck hadde ghedaen, ende het gene daer op ghevolght is.

IS ſijne Majeſteyt genoegh bekent/ hoe ſwaer d'Oorloge in West-Indien/ ſedert eenige Jaren jeghen de West-Indiſche Compagnie in Hollandia ende Zeelandia opgherecht/ ghevallen heeft/ niet alleenelijck/ dat groote onkoſten gedaen zijn gheweeſt: Maer ſijne Majeſteyt een Silver-Vloot af genomen is geweeſt/ ende noch alle Jaren de ſelve perijckel is loopende/ ſo dat d'incomſte van ſijne Majeſteyt alle Jaren niet alleenelijck ſal opgehouden of ghenomen worden/ maer aldaer te Lande een ſware Oorloghe ſal moeten ghevoerdt werden.

Soo dat ſijne Majeſteyt/ niet alleen van ſijne groote Jaerlijckſe Incomſte gefruſtreert ſal werden: Maer perijckel loopt/ uyt het landt ghejaeght te werden/ ten zy dat het ſelve voorgekommen werde.

Om dan ſulcx voor te komen/ moet de middel geſocht werden.

Voor eerſt/ om dien middel te vinden/ Salomon ſeyt/ datter vier dinghen zijn/ die niet en ſegghen/ 't is ghenoegh. Alſoo moet oock ſijne Majeſteyt van een gierigh menſche ſeggen/ nademael ſoodanigen menſche niet te verſadighen en is.

Daerom moet voor eerſt ſijne Majeſteyt/ op een Tonne Gouts twee of drie niet ſien/ om ſoodanigen middel te vinden/ noch Jaerlijcks op 50000 Ponden/ om ſijne Majeſteyts goede correſpondantie t'onderhouden.

Om ſijne Majeſteyt te kennen te geven de middel/ om tot een goet ſucces te komen:

Ghelijck David, doen hy voor het aengeſichte Abſaloms vluchte/ Huſay tot Abſalom geſonden heeft/ op dat hy den raedt Achitophels te niete ſoude maken.

Alſoo moet oock doen ſijne Majeſteyt inde Vergaderinghe van dits Compagnie, door de tweede ofte derde handt.

Ende gelijck Husay den Coninck David liet weten wat Absalom besloten hadde/ door de Priesters Zadock ende Abiathar, ofte door handen van hare beyde Soonen.

Alsoo sal oock sijne Maiesteyt ghesonden werden alle resolutie die inde Vergaderinge van dito Compagnie besslooten sal werden/ waer deur sijne Maiesteyt niet alleenelijck de secrete Resolutie sal weten/ maer de goede meeninge tot niet maken.

Doch sijne Maiesteyt sal mogen vragen/ door wat middel dat sulcx soude mogen geschieden.

Door eerst/ de voorsz Tonne Gouts twee oft drie/ op Amsterdam aen verscheyden persoonen moet geremitteert worden/ om deselve penningen aen actie vande voorsz West-Indische Compagnie te besteden.

Met dito 300000 Ponden/ konnen vijftigh Hooft-Participanten inde Camer van Amsterdam, ende aldaer woonachtigh gemaeckt worden/ soo dat de vijftigh Hooft-Participanten capabel zijn de goede meeninge vande Hooft-Participanten Vergaderinge tot niet te maken.

Ten tweeden/ van die vijftigh Hooft-Participanten kan altydt een of twee Bewinthebberen worden/ welcke met duysent gulden twee of drie 's Jaers voor haer moeyten/ alle dingen sullen adviseeren/ soo dat teghen alle goede resolutie sal ander advise mogen doen geven.

Maer de Penningen sullen moeten/ als boven geseyt is/ aen aensienelicke Persoonen ghereimitteert werden/ welcke meer hebben te segghen/ als andere gemeyne Kooplieden ende geringe persoonen/ die de aensienelicke persoonen niet wel en derven tegen spreken.

K. Seght my eens/ hoe soudt ghy dat int werck stellen/ al waert voor 1000000 Ponden/ ick soude gheerne van die Compagnie bevrydt werden/ want 't heeft my veel Tonnen Goudts alrede ghekost/ ende veel duysent menschen/ soo dat u advijs my seer aengenaem is.

H. Terwijle dat sijne Maiesteyt den middel geliebe te weten/ sal deselve geerne verklaren/ soo sijne Maiesteyt my geliebe met weynige patientie te hooren.

K. Seer geerne.

H. Sijne Maiesteyt weet wel/ dat ick langen tijt in Nederlandt ben geweest/ soo dat ick verscheyden reysen ghediscoureert hebbe gehadt over deselve Compagnie, ende gheoordeelt/ dat sijne Maiesteyt wel eens uyt West-Indien mocht geworpen worden/ soo in tijts niet geremedieert en werdt.

Sijne Maiesteyt sal dan gelieven te verstaen/ als dat de macht van dese Compagnie bestaet in eenigheyt/ eer dat de Compagnie ghefoormeert wierde/ eenige particuliere Kooplieden plegen voor haer eyghen rekeninge te negotieren/ welcke te vreden waren haer selven rijck te maken/ sonder op Conqueste van Fortereſſe en Landen te dencken.

Maer wanneer de Staten vande geunieerde Provintien hebben geimagineert ende ghesocht sijne Maiesteyts groote Inkomste Jaerlicx te beletten/ hebben geimagineert deselve Compagnie te formeeren/ om alsoo door de Kooplieden groote macht by malkanderen te brengen/ om alsoo niet alleenelick te negotieren/ maer oock offensive oorloge te maken/ ghelijck het wel heeft gebleken ende noch blijcken sal/ so daer tegen niet gedaen en wert.

Om

Om dan yet daer tegen te doen / ende te voorkomen dat syne Maiesteyt door de selve Compagnie niet meer schade sal komen te lyden / den middel moet gevonden werden om tweedracht ende oneenigheyt onder dese geunieerde Kooplieden te brenghen.

K. Hoe soumen daer toe konnen komen ?

H. Gelyck den Gheest een Leughen-geest inde mondt aller Propheten Achabs is gheweest/ om hem t'overreden / op dat hy optrecken ende vallen soude te Ramoth in Gilead, alsoo moet oock syne Maiesteyt eenen verstandigen ende wysen man order geven / die met listigheydt ende subtyligheydt twist en tweedracht onder de Bewinthebberen en Participanten vande voorsz Compagnie soecke te brenghen.

K. Dat is heel wel / maer soudt ghy wel de middel seggen / hoe datmen dese Kooplieden tot oneenigheyt soude konnen brengen ?

Wat my aengaet/de middelen die ick daer in soude gebruycken/zyn dese.

Voor eerst/ ick soude de Penningen remitteeren/ als boven geseyt is/ ende alles op mynen correspondanten naem d'actien doen stellen / gelijck oft voor hare rekeninge was/ soo wel aen Bewinthebbers als aen dandere.

Ten tweeden/ om alles te weten / wat inde Compagnie ghearresteert ende besloten is/ ick soude met myne correspondante Bewinthebber accordeeren/ hem Jaerlicx 2. a 3000. Ponden voor syn moeyten te geven/ so hy my advíseert alles wat inde Vergaderinge vande Negenthiene passeert ende gearresteert sal werden/ om also alle hare resolutien voor te komen.

Ten derden/ om de macht vande Compagnie te dissipeeren/ende deselve swack te maken / 't sal noodigh zyn de Negotie uyt handen vande Compagnie te trecken/ ende particuliere Kooplieden te doen negotieren.

Om daer toe te komen / men moet dese Kooplieden vertoonen / hoe dat de Compagnie voor de Negotianten schadelick is / ende dat sy-lieden daer deur groote schade lyden.

Ende dat om redenen/ dat sy lieden/ eer dat de Compagnie ghesormeert wiert / de Negotie aen haer selven hadden / ende verscheyden uytermaten ryc ende machtig zyn geworden: Maer met dese Compagnie/ dat zy Cooplieden de profyten niet alleen niet onder haer en hebben/ maer dat deselve profyten inde Beurse van het heele Landt komen / soo wel onder Edel lieden / Ambachtslieden / en Renteniers / als aen Kooplieden / dat onredelick is.

Alsoo d'Edel lieden/ Ambachtslieden/ ende andere int's Lants bedieninge/ hare vocatien hebben om daer mede de kost te krygen/ so dat de Negotie aen de Kooplieden behoort te blyven.

Wanneer sulcke vertooninghe aen de groote Kooplieden sal smaeckelick gedaen zyn / ende dat ickt haer sal inde herssenen gheprent hebben / dat het alsoo behoort te gaen/ om haer groote staet (waer toe zy ghekomen zyn) t'onderhouden// ende hare kinderen ryck te maken/ ghelyck sy lieden ende hare Voor-vaders geworden zyn / soo sal ick alsdan moeten int wercke stellen soo veel alst mogelick is/ dese navolgende practycke.

D'andere Hooftparticipante Kooplieden sullen moeten / so veel alst doenelick is/ naer onsen sinne getrocken worden/ om also meer macht te hebben / ende alsoo de Kamer van Amsterdam heel aen onse zy te trecken / als

mede eenige andere Negotianten van andere kleyne Camers / om alsó de rest te soecken daer toe te brengen/ oft ten minsten in oneenigheydt.

Om nu smaeckelijck te maken aen d'andere ghemeene Participanten de Negotie aen particuliere te laten/ eenige schoone beloften van profijt sullen moeten voorgestelt werden/ namentlijck;

Soo de Negotie aen Particulieren ghelaten werde/ dat de Compagnie met de recognitie veel meer profijt sal doen / als met de Negotie / ende dat sonder gelt te verschieten.

Want de Compagnie sal groote schade doen/ waer de Particulieren profijt sullen doen / om redenen dat de Particulieren beter menageeren konnen/ ende alles beter koop koopen als de Compagnie.

K. Wat sal ons dat helpen / ist niet eveleens / dat de Compagnie negotieert/ oft de Particulieren ?

H. Sijne Maiesteyt moet weten/als de Compagnie selve negotieert/dat deselve profijten in een Casse blijven / en dat de Compagnie meer en meer verder wil gaen / tot nieuwe Conqueste van Landen / of sijne Maiesteyts Vloot in te wachten/ gelijck alreede is geschiet.

Maer soo de Compagnie niet en negotieert / soo sal het profijt in particuliere handen komen / ende in verscheydene Cassen / welcke met het profijt vande Negotie te vreden zyn / sonder ander voornemen te hebben / nademael de macht by een niet en blijft/ maer verdeelt wert.

Alsoo sal de Compagnie met de recognitie ghenoegh te doen hebben sich selven te mainteneeren/ Ja sal metter tijt hoe langer hoe meer opghegeten werden / alsoo de recognitie niet suffisant ghenoegh sal zyn om d'onkosten van Oorloge/ en andere te betalen/ te meer/ de Compagnie sal vande particuliere Negotianten selve opgegeten werden.

En dat om redenen/ dat de Bewinthebbers haer op de particuliere Negotianten sullen verlaten/ soo dat de Bewinthebbers niet senden sullen het gene dat de Compagnie sal van doen hebben/ soo dat de Compagnie vande particuliere Negotianten alles tot eenen hooghen prijs sal moeten gaen koopen.

De Compagnie sal niet alleenelijck door sulcken middel opgegeten werden/maer alle dinghen sal altijt so schaers wesen/dat zy lichtelick het Landt door gebreck van Vivers sullen moeten verlaten/ oft van hare vyanden altijt perijckel loopen/ in soodanige gelegentheyt overvallen te zyn/ ende soo tot een totale ruyne te komen.

Ende oft gebeurde dat de Particulieren metter tijt vonden datter gheen profijt meer soude te doen zyn/so soudensy lichtelic uyt de Negotie scheyden/ de heele last op de Compagnie latende/ deselve daer door ganschelick geruyneert soude werden.

K. Dewijle dat ghy soo wel weet de ghelegentheydt van de Compagnie/ ende hoe deselve geregeert wordt/ soo Pharao tegen Ioseph seyde/ Daer en is niemant soo verstandigh ende wijs als ghy : Alsó segge ick u nu van gelijcke/ Hierom maeckt u op/ende doet alsó gy geseyt hebt/het gelt sal u tot 1000000 Ponden betaelt werden / om naer u begeerte te doen / gelijck den Leugen-gheest Achab over-rede / niet twijffelende oft ghy sultse oock over-reden/ ende sultet oock vermoghen / gaet uyt ende doet alsoo / my adviserende al-

les

les wat ghy daer in sult ghedaen hebben.

H. Heeft syne Maiestept my voor capabel gevonden / soodanigen werck uyt te voeren / hoope syne Maiestept grooten dienst daer in te doen / ende in korten tydt t'advijseeren alles wat gepasseert sal zyn / tot welcken eynde sal myne reyse naer Nederlandt nemen / my onder-en tusschen aen syne Maiesteyts ghenade bevelende.

K. Gheluck op u reyse / het goet succes van u voornemen sal ick verwachten.

Volght het advijs aen den Koninck van Spaengien, gheschreven door den selven Heere, over het goet succes van sijn voornemen.

Syne Maiestept is voor desen gheadviseert gheweest / hoe dat ick in Nederlandt was ghearriveert / ende dat ick van meeninghe was / het bevel van syne Maiestept / korts daer na int werck te stellen: Nu soo dient desen om syne Maiestept te waerschouwen / als dat het selve is ghe-schiet / als hier onder kan ghesien werden / niet twyffelende oft syne Maiestept / eer eenighe Jaren / sal wel sien wat profyt dat daer uyt spruyten sal / tot groot na-deel en versmaden vande Compagnie / als disputatie van de Staten vande selve geunieerde Provintien.

Voor eerst / de Penninghen zyn gheremitteert gheweest / als syne Maiestept voor desen ghesept is gheweest / tot 600000 Ponden aen verscheyden Persoonen / d'een 3000. d'ander 2000. ende d'ander 1000. Ponden Vlaems / ende alsoo 82 Hooft-Participanten ghemaeckt / te weten / 6 met 3000 Ponden Vlaems elck / 6 met 2000 Ponden elck / ende 70 met elck 1000 Ponden Vlaems / bedraghende te samen 100000 Ponden Vlaems.

Daer na ben ick selve t'Amsterdam gheweest / ende met verscheydene aensienlicke Hooft-Participanten / als Bewinthebbers over de Negotie / ghesproken / ende vertoont / als dat de Compagnie gheen Negotie en behoort te doen: Maer dat de Particulieren behooren selve te negotieren / haer alsoo (door de redenen syne Maiestept voor desen ghesept) de Negotie smaeckelyck ghemaeckt / wel bemerckende dat sy daer toe wel ghe-neghen waren / ende zyn verscheyden van hun eyndelyck soo verre in propoost ghekomen / dat sy ghesept hebben / noodigh te zyn / sulcks te doen / ende dat sy alle middel aenveerden sullen / om daer toe te komen.

Soo dat ick alle myne correspondante Hooft-Participanten order ghe-gheven hebbe / daer na te staen / alsoo ick oordeelde dattet beter voor de Compagnie waer / soo dat sy my elck int besonder hebben belooft soo te doen / waer van niet te twyffelen en is / want sy zyn altemael daer toe seer genegen / wel wetende datter groot profyt en voordeel is te doen / ghelijck eenige my selfs hebben gesept / ende geproponeert een Compagnie t'samen te maken.

Onder ander is een seker persoone van authoriteyt / die my geseyt heeft/ wel te weten dat de geheele Magistraet van Amsterdam, daer toe mede seer geinclineert waren / om alsoo de Negotie in hare Stadt te trecken / so dat ick hope metter tyt / dat oneenigheyt en tweedracht onder de Bewinthebbers ende Participanten komen sal / waer aen ick tot dienst van syne Maiesteyt de handt houden sal / 't is seker de profyten vande Negotie ghedeelt wordende sonder in een Casse te blyven / de Compagnie en sal geen macht hebben om yet notabels t'avanceeren/ als voor desen vertoont is geweest.

Nu volgt de Propositie ende voorslach vande Pretext
van eenige Negotianten van Amsterdem t'samen vergadert, ende hun resolutie daer op gevolght.

Dese Eerw. Vergaderinge is heden noch eens geleyt / om op de zake vande West-Indische Compagnie te letten/ ende te beramen wat nodigh is daer teghen te doen / om deselve tot niet te brenghen ende te ruyneeren.

Voor eerst / sal dan noodigh zyn met V.E. daer over een weynich te discoureeren/ also noodig is noch eens te resumeeren het geen voor desen voor gestelt is geweest/ ende insonderheyt / voor die ghene die noyt in onse voorgaende Vergaderinge zyn geweest.

't Is so dat voor desen diversche consideratien voorghestelt zyn gheweest: namentlick/

Dat wy Kooplieden/ eer dese West-Indische Compagnie gemaeckt was/ de Negotie op de Kusten van America ende Africa aen ons selven hadden/ waer deur verscheyden van ons ende onse Vaderen ryck geworden zyn/ so dat wy ende onse Kinderen / als mede onse Kindts kinderen tot grooten staet gekomen zyn / ende groote onkosten moeten ghedaen werden om de selve te onderhouden/ nademael dat alle dingen naer advenant moet volgē: Voor eerst/ wy moeten groote huysen hebben/ van alles wel voorsien/ onse Kinderen kosten veel gelt van op te brengen/ Dienaers ende Dienstboden moetmen verscheyden hebben/ niet alleenelick als een ghemeen Burgher/ maer als Heeren en Princen / tot onse reputatie Peerden ende Carossen op stal houdende.

Onse Kinderen groot ende tot den Houwelicken staet geworden/ moeten deselve staet voeren/ daer sy in opgevoedt zyn gheweest / so dat de middel ghevonden moet werden om deselve te onderhouden / want onsen staet te verminderen/ soude schandelick zyn.

V. E. is noch eens voorghestelt gheweest/ dat in desen slechten tijdt/ een kleyne negotie/ die nu om gaet / gheen apparentie en is middel te vinden/ om soodanighen staet te onderhouden / al ist datmen dickwils den suffisant wil maken/ is evenwel te vreesen dat wy ofte onse Nakomelinghen Bancquerontiers sullen worden/ofte onsen staet / tot onser schande / sal moeten verminđert werden / ten zy dat de Negotie op West-Indien wederom in

onse

onse handen herstelt werde / want d'ander Negotie en kan so veel niet op brengen.

't Is oock gesept gheweest / dat de voorsz Compagnie ons seer schadelick is / dat wy / eer de Compagnie ghemaeckt was / de heele Negotie aen ons selven hadden so dat het profyt in onse Beurse quam : maer nu met dese Compagnie , Kooplieden negotieren niet alleen als te voren / maer het geheele Landt negotieert neffens ons / so dat de profyten onder so vele menschen gedeelt werden / dat onse portie seer kleyn is / 't is dan meer dan tijdt d'oogen onses verstants op te doen / ende onse bottighept aen te mercken.

Want onse vocatie is te negotieren / so behoort de Negotie aen ons te blyven / ende niet aen een ander / gelyck door dese Compagnie / ghegheven worde / want door de Compagnie alle menschen Kooplieden zyn gheworden onder ons directie : De kleyne Kooplieden die gheen macht en hebben om soodanighe Negotie te doen / negotieren niet alleenelick neffens ons / maer de Weduwen ende Weesen / Renteniers / Winckeliers / Ambachtslieden / Advocaten / Procureurs / Kryghs en Edellieden / als ooc de Officieren in 's Landts bedieninghe / Raedtsheeren en al den bras tot de Prince toe / zyn alle Kooplieden gheworden : Wy kennen inder daet blindt van verstant sulcke dinghen te verdraghen. Nu dan Vrienden / laet ons daer teghen wercken / ende ons devoir doen om de Compagnie tot niet te brenghen / so 't doenelijck is / om voortaen de Negotie aen ons te hebben / want het is beter een ander te ruyneeren / dan onsen staet te verminderen / ofte geruyneert te werden : want so wy onsen staet niet en verminderen / wy en konnen niet bestaen sonder de Negotie ; om daer toe te komen / wy moeten sien de Compagnie tot groote onnutte kosten te brengen / om de macht van de selve te benemen.

Als dan sullen wy sien de Compagnie in een quade faem te brengen / om het credijt vande selve te breken.

Wanneer de Compagnie geen credijt meer hebben sal / dan moeten wy ons devoir doen om de Negotie aen Particuliere te gheven.

Om daer toe te komen / yeder een van ons moet soecken syne Vrienden / so wel hier als in een ander Kamer daer toe te industreeren / om also door die Vrienden so wel hier als elders onder schoone pretexten d'ander Kamer daer toe te persuadeeren.

Wanneer de Negotie aen Particulieren gelaten sal werden / de Compagnie sal hoe langer hoe meer machteloos werden / overmits de Recognitie so veel niet opbrengen sal / als d'onkosten die gedaen werden.

Boven dien / de Bewinthebberen / op dat de particuliere Compagnie meer profijt souden doen / wanneer yet in Bresilien ghebreken sal / ende dat inde Negotien sal geresolveert worden yet naer Bresilien te senden / sullen dito resolutie niet navolgen / maer sullen in gebreken blijven vande selve te senden / so dat de Compagnie niet alleenelijck ghefrustreert sal werden van haer profijt dat op dito goederen vallen soude / maer sal selve vande particuliere Compagnie oft Negotianten / tot een hoogen prys / het gene sy gebreck hebben / sullen moeten koopen / ende also vande particuliere opghegheten werden.

Oft ghebeurde / dat een andere Compagnie op Bresilien wilde negotieren /

ren/ gelyck wel is te gelooben/ wy en moeten alsdan op een Tonne Gouts acht of thien niet sien / om d'andere Compagnie van kleyne macht uyt te kladden / Ja selfs de Generale Compagnie / op dat de Bewinthebbers oorsake hebben mochten geen goederen te senden.

Om dat te doen/ sullen vele goederen moeten gesonden werden/ Ja meer als versticrt kan werden / op dat niet alleenelick op de prijs schade vallen soude/ maer dat de Goederen bedorven worden / om alsoo een ander uyt te houden/ ende de Negotie aen ons selven te hebben.

Wanneer d'andere Compagnien uyt sullen blyven/ alsdan sullen wy soo weynighe Viveren ende andere nootwendigheydt senden/ dat wy voor een 3. a 4. sullen halen / om onse schade wederom te vinden / ende soo sullen metter tijdt de Compagnie ende Inwoonderen van Bresilien opghegheten worden / tot dat sy lichtelick het Landt sullen moeten verlaten / oft sullen altijt door ons/ als slaven gehouden werden / ende so andere Compagnien beginnen op nieus te negotieren / wy moeten op nieus oock kladden om die noch te bederven/ op dat wy altijt alleen inde Negotie blijven mogen.

Niet twijffelende dat de Compagnie door sulcken middel eer 10. a 12. Jaren onder de voet raken sal/ ende tot niet sal gebracht werden/ oft weynigh gheacht.

Isser d'een of d'ander Camer die aen particulier de Negotie niet toestaen en willen / wy sullen segghen / dat wy geen gelt en hebben om te negotieren/ noch en sullen de Bewinthebbers geen Goederen senden/ op dat de Compagnie niet gemainteneert en worde.

Boven dien / om d'andere Cameren / die naer onse begheerte niet en sullen willen verstaen / te matteeren / wanneer de Vergaderinge vande Negenthiene sal vergadert werden / ende dat hare Ghedeputeerden naer onsen sinne niet sullen willen stemmen / so sullen wy de Vergaderinge uytstellen voor 2. a 3. maenden / om te sien ofter geen andere Bewinthebbers gedeputeert sullen worden/die beter naer onsen sin stemmen sullen/ oft sullen deselfde ooc genegen maken neffens onse particuliere Compagnie/ om also tot ons deffeyn te komen: Maer oft gebeurde/dat deselve Bewinthebbers die naer onse begeerte niet en stemmen / inde Vergaderinge altijt quamen/ Wy sullen segghen/ dat soodanighe lieden twist-gierigh zyn / en naer geen reden willen hooren / ende soo sy noch inde Vergaderinghe vande Negenthiene komen/ datmen met hen niet meer in besoigne treden sal.

Te meer/ wy moeten met alle neerstigheydt trachten/ d'actien tot eenen leeghen prijs van 40. a 30. par Cento te brengen / om alsoo te soecken alle d'actien in alle Camers te koopen / ende de heele Compagnie metter tijdt hier binnen Amsterdam alleen te brenghen.

V. E. moet weten / dat sonder twijffel ons voornemen niet ten eynde ghebracht sal werden / sonder dat d'een of d'ander 't selfde bemercken / te weten / wat wy inden sin hebben / soo datter sonder faute verscheyden disputen sullen vallen / maer wy moeten soo altijdt persisteeren / hoopende haer metter tijdt t ouerwinnen / ende sullen d ander Bewinthebbers de moedt verliesen / want een Leugenaer is soo wel gelooft als den Vromen/ soo langhe alsser gheen bewijs en is.

't Is waerachtigh/ soo langhe als de Godloosen hare Godloosheydt niet

geopenbaert

geopenbaerten woort/dat hy in syn boosheyt tot zyn ruyne altyt voortvaert.

Soo lange als een Dief / van syne dieverye niet ghestraft en wordt / hy wordt in syne dieverye noch meer ghestyft / en hy wordt soo stout ende onbeschaemt/ dat hy noch spot met die gene die hy bestolen heeft ; oock is van een Hoere gesept/ wanneer sy openbaer geworden is / datse geen schaemte en heeft van hare hoererye.

Alsoo machmen met waerheydt oock segghen van onversadighe/ gierige/ ende ambitieuse menschen/ want om haer gierigheydt ende ambitie (soo 't doenelyck waer te versadighen) sy wierpen de vreese des Heeren achter de rugghe / vergetende alle billyckheydt ende eerbaerheydt / stellende haer aengesichte als een Hoere / die sonder schaemte is / ende ghelyck de Hoere onbeschaemt is / en de kostelycke Ziele des mans jaeght / alsoo doen oock de gierige menschen het goet ende welvaren van haren naesten/ armen/ Weduwen en Weesen.

Het ghene wel ghebleecken heeft aen dese Bewinthebbers van Amsterdam, en hare aenhanghers / alsoo yegelyck ghenoegh bekent is / want de voorsz Bewinthebbers/ ende aenhangers/ om hare gierigheyts wille/ alle middel hebben aenghewendt / om het welvaren vande Compagnie te niet te maken / waer aen nietemin de ruyne vande heele Ghemeynte / alle de macht ende reputatie van ons Vaderlandt aenhanght.

Want voor eerst/ vergheten hebbende dat sy haer Eedt hebben gedaen/ de meeste profyt vande Compagnie te vorderen / ofte haer Eedt niet achtende/ hebben sy oock niet geacht meyn-eedigh te worden.

Daer naer / onder decksel dat de Compagnie geen macht en hadde / om te negotieren/ hebben alle middel ghesocht / de Negotie aen Particulieren vry te laten.

Dat verkreghen hebbende / wanneer resolutie inde Negenthiene ghenomen wiert / eenighe Goederen oft Viveren voor rekeninghe vande Compagnie te senden; / waer groot voordeel aen te doen was / hebben de selve resolutie niet nagekomen/ haer excuserende/ dat de Compagnie geen gelt en hadde om te negotieren/latende alsoo de Compagnie van alles ontbloot/ sendende voor hare particuliere Compagnie/het geen sy wel wisten daer groot profyt aen te doen was.

Alsoo is de Compagnie niet alleenelyck van hare avantien ghefrustreert gheweest/ maer is selve/ door soodanighe bedriegers ende meyn-eedigers/ opgegeten geweest/ want de Compagnie van alles onvoorsien was / hebben van dese particuliere Compagnie moeten gaen koopen / het ghene sy noodigh hadden/ hebbende voor een/ 3. en 4. moeten betalen / alsoo gesien kan werden door diversche Brieven uyt Bresilien, aen de Bewinthebbers selve gheschreven.

Wanneer de Compagnie de nieuwe Conqueste van Angola en S. Thome, hadden ghedaen / wat hebben dese Bedrieghers ghedaen ? Voor eerst / sy hebben ghesept/dat deselve Conqueste voor de Compagnie schadelick was / alsoo d'onkosten / om deselve te bewaren / grooter vallen souden / als de Negotie profyt soude konnen geven/ hebbende by na in twee Jaren gheen goederen op deselve Plaetsen willen senden / soo dat het de Garnisoenen quaet genoegh hadden hun te mainteneeren : Ja soo verre ist ghekomen /

 dat

dat van S. Paulo is gheſcheept/ ſoo gheen vivers van d'andere Cameren hadden gheſonden gheweeſt/ ghelyck die van Amſterdam in gebreck waren ghebleven/ dat ſy die groote Conqueſte ſouden moeten hebben verlaten/ ſoo dat daer deur de Negotie twee Jaren ſtille ghebleven heeft/ tot groote onkoſten vande Compagnie/ ſonder eenigh profyt te doen/ hoopende deſe veraders dat de Compagnie door ſulcken middel deſelve groote Conqueſte ſouden moeten verlaten hebben.

Yemandt ſal konnen ſeggen/gelijck vele flatteurs en pennelecker s doen/ die ſelve heymelick vyanden vande Compagnie zyn: Waerom ſouden de Bewinthebbers ſulcke dingen doen? wat voordeel ſouden ſy daer van hebben? oft waerom ſouden ſy dat ſeggen/ ſoo ſy niet en vonden dat ſoodanige Conqueſte voor de Compagnie ſchadelick ware?

Om t'antwoorden/ op ſoodanighe allegatie/ die de voorſz flatteurs ende aenhouders vande vyanden van de ghemeyne welvaert/ ons voorſtellen.

De redenen/ waerom dat de voorſz ambitieuſe menſchen ſulcx ſegghen/ is/ om dat zy voor deſen particuliere Negotianten/ op den naem van Engelſchen/ op de S. Thome in Angola hebben gheweeſt: ende dat het ſelve/ haer nu af ghenomen is. Ten tweeden/ wanneer hare Schepen mede op Guinea negotieerden/ ende het Goudt aen boort hebbende/ plegen zy op S. Thome en Angola te varen/ om aldaer een vracht op Portugael te halen/ oft ſlaven/ om aen de Spaenjaerden te brenghen/ dat nu niet meer kan gedaen werden; ende alſo is haer de Negotie vande Gout-kuſt verhindert/ nademael dat het gout alleen de groote Equipagie niet vinden kan/daerom iſt dat deſe vyanden vande Compagnie/deſelve Conqueſten in handen van de Portugijſen ſoecken te herſtellen.

Deſe Malignianten/ oft verraders van 't welvaren vande Compagnie ende 't ghemeene beſte/ gheſien hebbende dat de Conqueſten teghen hare opinie worden gemainteneert/ hebben alle middel gheſocht/ de Negotie/ ſoo wel vande Gout-kuſte/ als S. Thome, en Angola, aen haer te trecken/ om aldaer het Vet vande Pot te halen/ ghelyck ſy in Breſilien ghedaen hebben.

Ende om beter daer toe te komen/ ende de Participanten beter daer toe te beweghen/ hebben deſe Malignionten met valſche geruchten voor den dagh ghekomen; ſegghende/ dat de Compagnie ſoo veel Tonnen Goudts op die Negotie van Guinea verloren hadden/ ſendende naer Middelburgh eenen halven Geck Sweerſe, om de Participanten daer toe te perſuadeeren/ ſegghende dat de Compagnie gheen macht en hadde om te negotieren/ ende ſoo de Negotie aen Particuliere niet toeghelaten en wiert/dat de Compagnie niet beſtaen en konde/ dat alle de Fortereſſen vande Compagnie/ in handen vande Ed. M. H: Staten moeſten gheſtelt werden/ het gene zy geerne ſien ſouden/ op dat zy de Negotie alleen hebben ſouden.

Daer na is eenen Heinſius geſonden gheweeſt/ de welcke met ſyne vrienden alle devoir ghedaen heeft om de Negotie van Guinea aen him te trecken/ nochtans ſonder effect: Waer op dito vyanden dat gheſien hebbende/ in plaetſe van twee Schepen int Jaer naer Guinea te ſenden/ hebben in 26 maenden gheen Goederen altoos gheſonden/ ſoo dat de Gout-kuſt heel

bloot

bloot van Koopmanschappen was/ alsoo dat de lieden met haer Goudt door ghebreck van goederen wederom int Landt moesten vertrecken.

Ende so wanneer die van Amsterdam Subsidien van 't Landt ontfangen hebben ghehadt / en hebben sy de Portie aen die van Zeelandt niet willen geven/ op dat die Camer oock niet equipeeren en soude.

Wanneer de Gedeputeerde Bewinthebbers van andere Cameren naer Amsterdam in de Negenthiene zyn ghegaen / ende naer den sin van die van Amsterdam niet hebben willen doen / so hebben dese boose menschen tegen de voorsz Gedeputeerde Bewinthebbers vyer en vlam ghespoghen/ op recherche gheschepden sonder reden / en onder- en tusschen segghen sy / met soodanige Bewinthebbers niet meer in besoigne te willen treden/segghende / dat sy harde Koppen en Twyffelaers waren / en dierghelycke fielteryen meer.

Wanneer de novo Ghedeputeerde Bewinthebbers in April voorleden 1645. naer de Negenthiene zyn ghegaen / niet teghenstaende dat vooren door d'Ed. Mog. Heeren Staten Gheneraeel was ghearresteert / dat de Negotie op Guinea, S. Thome en Angola, aende Compagnie soude blyven/ hebben niet-te-min dito Vyanden van 't gemeyn welvaren / als onse Staten reputatie/ wederom voorghestelt / datmen de voorsz Negotie de Particuliere moeste gheven ; maer alsoo dito Ghedeputeerde Bewinthebbers oock daer toe niet hebben willen verstaen/ 't en heeft niet beter afgeloopen/ als met de voorgaende Bewinthebbers / niet anders gedaen hebbende als tegen malkanderen te kijven/ende zyn wederom gescheyden als te voren/ soeckende soodanige deughnieten niet anders / dan de Vergaderinge alsoo op te houden / op hope een reyse Bewinthebbers te vinden/ die na haren sin alle dinghen sullen toestaen/ makende alsoo groote kosten om de Compagnie te ruyneren ende machteloos te maken/ op dat sy met reden mochten segghen/ De Compagnie heeft geen gelt om te negotieren.

Onder en-tusschen soodanighe Contramineurs spelen haer personagie/ wel wetende dat het Ryck des Sathans niet bestaen en kan / wanneer hy verdeelt is/ dattet met de Compagnie alsoo oock sal gaen / derhalven soecken sy de Bewinthebbers en Participanten te verdeelen/ altydt nieuwe questien tegen andere Camers beginnende/sonder reden noch fondament/ alleenelyck op dat den tyt soo passeeren soude / sonder yet anders te doen/ dan groote kosten/ haer tydt waernemende om in hare boosheydt voort te varen/ altydt naer pais roepende/ ende hebben 't herte vol oorloghe : Alle eerlycke Dieven / hebben altyt voor maxime / onder pretexte van pais te spreken/ soecken sy de Beurse van een ander af te nemen.

Ghelyck d'experientie ghenoegh te kennen gheeft / als mede de groote klachten die dagelycks van Guinea gheschreven werden : Insonderheydt met de Brieven in Junij 1645. ghekomen/datter geen Goederen gesonden werden / ende soo niet meer ghesonden en wordt / datmen de Negotie op twee Plaetsen sal moeten verlaten/ alsoo op andere betere Plaetsen Goederen ontbreken souden / segghende / dat sy soo bloot van Goederen zyn gheweest / datter maer ontrent 80. Marck Goudt in 3. maenden tydts is ghekocht gheweest / maer wanneer der Goederen ghekomen waren gheweest / dat in 14. daghen 3. a 400. Marck Goudt op Castel de Mine ghe-

 brocht

brocht is gheweest / om te verhandelen / ende nochtans blyven sy altijdt in ghebreck Goederen te senden / teghen alle resolutie vande Negenthiene.

Maer zynder Schepen voor hare particuliere Compagnie / onder vreemdens naem te senden / daer en blyven soodanighe verraders niet in ghebreke / gelijck inde voorsz Brieven van Guinea ghemeldet is / dat aldaer op de Kuste in ses maenden tydts 6. a 7. Schepen ghekomen waren / onder welcke was een Schip dat uyt Amsterdam, onder naem van Courlandt, 't zeyl was ghegaen.

Welck Courlandt erghens in Pruyssen is / van waer Klaphout en Wagheschot ghebrocht wordt.

Daer door is ghenoegh blijckende / dat soodanighe meyn-eedighe verraders / als openbare Hoeren ghewordden zyn : sonder schande is een Hoere onbeschaemt / voor een Hoere bekent te zyn / alsoo zyn oock voorseyde verraders onbeschaemt ghewordden / voor vyanden van 't ghemeyne beste bekent te zyn / hebbende hare fielteryen wel willen openbaerlijck bedryven / ende yeder een haer voornemen laten kennen.

Want / wat kander grooter onbeschaemtheydt ghevonden worden / dan soo een Schip binnen Amsterdam t'equipeeren / op de naem van een Heere die niet aende Zee en woont? 't Is inder waerheydt openbaerlijck gespot / ghelijck oft sy-lieden meynden dat haer boos voornemen niet meer en kan verhindert worden / noch voor hare boose daden niet ghestraft worden.

Ghelijck 't oock wel te presumeeren is / dat soodanighe Schepen / door de principaelste vande Bewinthebbers geequipeert zyn / want 't is wel ghewveten gheweest / dat sulcken Schip / binnen Amsterdam ghereedt ghemaeckt / en geladen wiert / om naer Guinea oft Angola te varen / nietemin en isser niet teghens gedaen gheweest / noch noyt naer Guinea geschreven / om soodanighe Schepen aldaer aen te houden.

Door soodanighe fielteryen / als meer andere quade practijcquen wordt de Compagnie opghegheten ende gheruyneert / door hare inwendighe vyanden.

Wanneer men spreeckt aen lieden van Amsterdam, van soodanige boose menschen te straffen : Ja / seggen sy / men souder soo vele moeten straffen / daer mede genoegh te kennen gevende / dat soodanighe verraderye t'Amsterdam wel is bekent.

't Is wel geseyt / dat de vromen / niet langer in rust blyven / als het den Godloosen begeert.

Ghelijck Cain syn Broeder Abel doodt ghestagen heeft / ende de valsche Broederen altijt Gods Kercke vervolght hebben / om deselve uyt te roeyen ende te ruyneeren.

Sathan weet heel wel / datter een God is / ende hy vreest hem / maer hy en laet evenwel syn Duyvels werck niet / alsoo gaet het oock met dese onghetrouwe Gesellen.

Want die boose menschen zyn slaven van hare gierigheydt ende ambitie / het selve evenwel niet bemerckende / ghelijck de Joden / die Abrahams Kinderen waren / meenden vrye lieden te zyn / niet bemerckende / dat

dat sy slaven vanden Duyvel waren.

Want d'ambitie int herte hebbende/ en soecken sy niet anders/ dan hare ambitie te verzadigen.

Om deselve te verzadighen/ groote rijckdommen te vergaderen/ al souden sy andere bederven.

Want voor eerst/ sy achten niet/ dat vele Weduwen ende Wesen/ gheen profijt van haer ingheleydt gelt en ghenieten/ dewelcke leven moeten/ maer sy soecken die arme lieden te doen verliesen/ al dat sy inde Wereldt hebben/ ende alsoo vele arme menschen/ die niet anders en hebben/ haer leven langh in groote armoede/ miserie ende ellende te doen suchten.

Ten tweeden/ sy en achten het welvaren/ noch de reputatie van dese Provintien niet.

Want door de Compagnie wordt desen staet seer gheacht van Coningen en Princen/ komende door de nieuwe Conqueste in alliantie met vele vreemde Natien/ 't welck noch/ met Godes genade/ toenemen sal/ soo het quaet van ons ghenomen werdt.

Ten derden/ sy en achten niet het Rijcke CHRISTI te vorderen/ niet denckende dat de Compagnie van God ingheestelt is/ tot een groot Instrument/ om syn Euangelium, ende den Naem sijns Soons de heele Wereldt over te verkondighen/ ende alsoo de uytverkorenen/ van alle hoecken der Wereldt/ tot kennisse van hare zalighept/ toe te brenghen.

Want soo de Compagnie geruyneert wordt/ gelijck dese boose menschen soecken te doen/ de particuliere Negotianten en sullen maer hare particuliere profijten soecken te doen/ sonder voor 't ghemeyne beste eenighe Conquesten/ tot afbreuck van onse vyanden meer soecken te doen/ waer door dat desen staet tot groote verachtinghe ende misprijs onder alle Natien sal raken/ ende de blame/ die de Portugijsen van dese Natie uytghestropt hebben/ dat wy maer zee-roovers waren/ sonder landt aen ons selven te hebben/ sal vande vreemde Natie voor waerachtigh ghehouden werden.

Maer soo goede order gheestelt worde/ om de Compagnie te maintenceren/ tegen sin van hare heymelijcke vyanden.

Vele arme lieden sullen voor eerst gheholpen zyn. Ten tweeden/ de reputatie van desen Staet sal/ met Gods hulpe/ hoe langher hoe meer groot worden/ tot uytbreydinghe van onse limiten ende verminderinghe van onse doodelijcke vyanden. Ten derden/ dat boven al ter herten moet ghenomen worden/ tot grootmakinghe van Godes heyligen Name, uytspreydende het Rijcke CHRISTI, ende uytroepende het Rijcke des Sathans.

Vele zynder die na de middel vraghen/ om het voornemen van die boose menschen voor te komen/ ende goede order inde Compagnie te stellen.

't Is van yeder een ghenoegh bekent/ hoe men de Godloose/ Moordenaers/ Verraders/ Hoereerders/ Meyn-eedighe/ ende dierghelijcke boose menschen/ in vreese houdt/ namentlijck/ sulcke te straffen.

't Is ghesept/ dat d'Officiers den degen niet en dragen/ sonder oorsake. De

De middel om daer in order te stellen/ is de goede Justitie/ die men over de boose menschen doet / behoort hier oock ghedaen te zyn / want soo lange alsmen gheen straf in en stelt / de Quaetdoender en vreest niet / ende vaert in zyn boosheyt altijt voort.

Alsoo sal 't oock zyn met dese vyanden ende verraders vande Compagnie/ ende welvaert van ons Vaderlandt.

Welcke vyanden ende verraders haer voor goede Patriotten en Liefhebbers willen uytgheven/ maer inder daet zyn sy maer valsche Gesellen/ die maer en soecken onder dissimulatie haer naesten te bedriegen.

Men seyt / dat een Koningh Vader is van syne Ondersaten / de boose te straffende tot bescherminge vanden goeden.

Alsoo ist oock met de Regeerders van een Republijcque / die na God met een goet ghemoedt ende conscientie hare beroepinghe willen quijten.

Dewijle dan/ dat onsen God ons van wisse ende Godvreesende Lieden voorsien heeft om dese gheunieerde Provintien te gouverneeren.

My dunckt / onder correctie / dat de Ed. Mogh. Heeren Staten Generael/ kennisse behoorden te nemen van de gheleghentheydt van dese Compagnie/ ende als Vaders vande vromen/ deselve te beschermen/ en de boose straffen/ tot exempel van anderen.

Myne Vrienden tAmsterdam, ten deele Bewinthebbers/ die maer en soecken de Compagnie te bederven / wanneer resolutie inde Negenthiene ghenomen is/ sy en pasten daer niet op/ hare eygen koppen volgende / om alsoo d'ander Camers te bedwinghen haer de Negotie over te laten voor Particulier/ dat onverdraeghlijck is.

Daerom sullen de Ed. Mog. Heeren Staten Generael seer wel doen haer te toonen Protecteurs van het ghemeyne welvaren / tot onderhoudinghe vande ghemeyne arme Lieden/ Weduwen ende Weesen : Als den Vader die over syne Kinderen Vaderlijcke sorge moet dragen/ also moeten oock de ghene doen die van Gods-weghen / over syn volck / als Vaders ghestelt zyn/ sonder toe te laten/ dat soodanige quade menschen/ tot bederf van een Republijcque/ haer eyghen sin / teghen recht ende reden / volghen souden/ maer soodanighe vyanden van 't ghemeyne beste / te doen apprehendeeren/ deselve straffende volghens hare verdiensten.

Want soo langhe / als gheen straf en gheschiedt over sulcke lieden / tot exempel van anderen / sy en sullen van hare boose daden niet wijcken/ maer sullen liever / op dat sy rijck worden souden (ghelijck sy wel wenschen) de Compagnie / ende het heele Landt / onder de macht van onse doodelijcke vyanden brenghen/ met welcke sy correspondentie houden.

Ick en twijffele niet / had men een half douzijn van die verraders opghehanghen/ tot exempel van andere / men soude sulcke verwarringhe in de Compagnie niet sien / noch soo veel klaghen hooren / als men daghelijcks hoort / over d'ontrouwigheydt vande Regeerders vande Compagnie: maer contrarie/ de Compagnie soude in groote prosperiteyt raken/ met apparentie den Coninck van Castilien in West-Indien groote afbreuck te doen.

Maer

Maer salmen seggen/ de Magistraet van Amsterdam sullen sulcke lieden bevrijden/ ende in hare protectie nemen.

De vraghe is/ of een Stadt eenighe Verraders onder hare protectie bewaren mach/ sonder deselve te straffen/ of te laten straffen?

Ick soude/ onder correctie/ segghen/ neen; derhalven behoormen sulcke lieden niet ongheſtraft te laten/ want 't is beter/ de Godloose dienaers vanden Coninck van Castilien voor hare misdaden te straffen/ dan haer te sparen/ ende de vromen door sulcke verraders vant Lant ende de Compagnie te laten ruyneeren ende bederven.

Want soo daer op niet ghelet wort/ dese voorsz deughnieten en sullen niet ophouden hare fielteryen te vorderen/ ghelijck noch in dese leste Vergaderinghe vande Regenthiene gheschepden den 8. Julij 1645. is gebleecken/ de Schepen die over 2. a 3. maenden behoorden 't zeyl ghegaen te zyn/ belooven sy nu te gaen beginnen equipeeren/ soo dat het noch 2. a 3. maenden aenloopen sal/ eerse gereet konnen te zyn/ so sy noch hare beloften houden/ soo datter ten minsten 6. maenden voorby geloopen sullen zyn/ eerse noch vertrecken/ om door sulcke gewenschte fielterye maer een Schip te senden/ in stede van twee/ ende door dien middel de Custen van Africa, van alles onversien te laten/ op dat het Schip van Amsterdam, ghedoopt Courlandt, van haer Goedren beter aftreck soude hebben.

Dese heerlijcke verraders sullen sonder twijffel segghen/ dat sy gheen tijt en hebben ghehadt/ om hare Schepen ghereedt te maken/ dat wel is te ghelooven/ want sy hebben soo veel te doen ghehadt om te practijcqueren hoe men de Negotie op Nieu Nederlandt, aen Particulieren soude konnen vrijdoen stellen/ om van daer op andere plaetsen te komen/ dat sy op andere (waer aen nochtans het welvaren vande Compagnie hanght) niet en hebben ghedocht.

Ick en twijffele niet/ oft vele heymelijcke vyanden vande Compagnie sullen segghen/ dat sulcke lieden gheen verraders en zyn/ want 't is de costuyme/ dat d'een dief d'ander voorspreeckt/ haer conscientie van sich selven getuygenis gevende/ niet beter te zyn/ hebben altijdt compassie van haers gelijcke/ maer/ geen compassie van een heele Republijcque te ruyneeren ende bederven.

Soo sy gheen verraders en zyn/ ick en weet niet/ wat een verrader soude moeten doen/ om meer verrader te zyn/ als dese Bewinthebbers/ ende groote Negotianten/ die malkanderen/ al bekennense 't niet/ wel verstaen.

't Soude (soo sy segghen) jammer zyn/ sulcke lieden te straffen/ gelijck of een dief/ die het quaet doet/ niet en behoort gheſtraft te werden/ ist niet beter/ sulcke deughnieten te straffen voor hare misdaden/ als voorsz is/ dan soo vele onnosele menschen/ door d'ontrouwigheydt van sulcke boose menschen/ te bederven?

Men behoort/ dunckt my/ sulcke vyanden van 's Landts welvaren niet ongestraft te laten/ om een ander vreese te gheven/ syn zy niet gheſtraft als verraders/ men behoordese ten minsten voor eerst een Cassade van haer Bewinthebberschap te gheven/ ende haer actien/ die sy hebben/ aen de

Compagnie

Compagnie aen te slaen / tot profijt vanden Armen.

Welcke straffe niet minder behoort te zyn / tegen die gene / die noch inde Negenthiene proponeeren / de Negotie aen particuliere Negotianten te gheven.

Maer of 't ghebeurde / dat andere haer vorderden / noch sulcke fielterye te doen teghen de resolutie vande Negenthiene / alsdan behoort harder Justitie daer over ghedaen te werden / tot exempel van anderen.

Want sonder straf / en is geen middel om soodanighe valsche menschen / haer schelmachtigh werck te doen verlaten / ghelijckt noch wel blijckt aen Bloemaert; die de Commijs vande Compagnie in Angola corrompeert / om breeder advijs van daer over de Negotie te hebben / als de Bewinthebbers selfs / derhalven moet authoriteyt ghebruyckt werden / op dat sulcke boose ende schelmachtighe daden mochten voorgekomen werden.

My vertrouwende / soo d'Ed. Mogh. Heeren Staten Generael ghelieven daer op te letten / ende als Vaders van het ghemeene volck / sorghe ghelieven te draghen; dat de Compagnie in korten tijt uyt alle oneenigheyt raken sal / ende tot een groote prosperiteyt sal komen.

Ick segghe / dat authoriteyt moet ghebruyckt werden / om redenen / als voorseyt is: Eerst / dat den Koninck van Castilien 82. Hooft-participanten tot Amsterdam onder syne macht heeft / ende dat sy d'order vande selve volghen sullen / ten zy dan sy bedwongen worden / anders te doen. Ten tweeden / om dat sy om haer profijts wille / oock daer toe gheneghen zyn / niet verder siende / als haer neuse langh is / wanneer sy haer profijt mogen doen / 't komt vande slincker oft rechterhandt / 't is haer genoegh.

Want als men sulcken boeve-werck wel doorsiet tot den grondt toe 't is onverdraeghlijck / oft onlijdelijck / als hier na de redenen sullen ghesept werden.

Nademael datmen weet / waer uyt dat het quaet spruyt / de remedie is oock wel te vinden / soo d'Ed. Mogh. Heeren Staten Generael / daer tegen gelieven sorghe te draghen / gelijck een goede Vader over syne Kinderen doet.

Voor seker sullen dese vyanden vande Compagnie segghen / ghelijck sy ghewoon zyn / dat alle dinghen / in alle Plaetsen / beter koop sal zyn / met den open Handel / als andersins.

Het schijnt wel / dat sy de waerheydt segghen / maer inder daet blijckt het heel anders / want hoe veel klaghen heeftmen van Bresilien ghehadt / over de Viveren? Ja / soo onsen God niet barmhertighlijck de Compagnie hadde bewaert / datmen Bresilien, door ghebreck van Viveren / soude moeten verlaten / nietemin dat den Handel open is gheweest.

Hoe komt dat / salmen segghen / dat en komt anders niet dan om dat de Negotie voor Particuliere open is gheweest / de reden zyn / om dat de Bewinthebbers voor de Compagnie haer rekeninge / geen Goederen hebben ghesonden / nochtans teghen de resolutie vande Negenthiene / op dat sy in hare particuliere Compagnie grooter profijt souden doen / niet meer Goederen sendende / als sy begeeren / om alsoo haer Coopmanschap en Viveren op een excessive hooghen prijs te houden / ende alsoo d'Inwoon-

ders

ders van Bresilien in slavernye onder haer ghewelt te bewaren.

Het ghene niet gheschiedt soude hebben / soo de Negotie aen de Compagnie hadde gheweest / nademael dat dese Bewinthebbers voor haer particulier niet en souden ghesonden hebben / maer wel voor de Generale Compagnie / soo veel als men weet dat verteert kan werden / het Landt voorsien houdende sonder tot sulcke extremitept te laten komen / derhalven soo langhe als Particuliere sullen negotieren / 't en sal niet beter gaen.

Sy segghen oock / dat schade op Guinea gheballen was; dat sy doe de directie van Guinea en Angola aen die van Zeelandt hadden overghegeven / om te sien oft schadelijck gheballen was / en oft sy reden hebben soo te spreken: oock daer aen willen sy niet komen / want dan souden sy haren boosen gheest niet meer int werck konnen stellen / om een leughenachtighen gheest inde mondt van d'andere Bewinthebbers te zijn / ende de goede intentie ofte meeninghe van d'andere te breken: want onder den deckmantel van wel te willen doen / oft wisser te zyn als een ander / sy ghebruycken den Duyvels geest / tot ruyne vande Compagnie / ende verminderinghe van het Rijcke CHRISTI.

Wanneer sulcke Bedrieghers-gesellen berispt zyn van hare boosheden / sy belooven wonderlijcke dinghen: maer de beloften en hebben ghene daden / spottende alsoo met de andere Cameren.

Op dat een eynde van sulcke boose daden mach ghemaeckt werden / d'Ed. Hoogh. Mogh. Heeren Staten Generael zyn ghebiedende / als Vaders van hare Ghemeynte / sulcke boose menschen te straffen / tot exempel van andere; niet twijffelende / soo sulcx ter herten ghenomen wordt / dat in korten tijdt de Compagnie in groote prosperitept sal komen / anders sal de selve heel in ruyne komen / alsoo dito boose menschen altijt in hare boosdaden sullen voort-varen / tot dat sy hare schelteryen volbracht sullen hebben.

Om nu de groote listigheydt van den Koninck van Castilien / die hy door syne correspondante Kooplieden van Amsterdam in 't werck wil doen stellen / breeder te verklaren / is nodigh gheweest noch een weynich verder te gaen.

Voor eerst / den voorsz Koninck / hebbende bemerckt / dat Bresilien, sonder goet koop van slaven / niet bestaen en kan / om Bresilien van slaven t'ontblooten / ende syne Landen met de selve te laten voorsien / hebben de voorsz Kooplieden in 't hooft ghesteecken / open Handel in Angola te beginnen / soo dat syne voorsz Correspondanten den Handel aen Particulieren hebben versocht / segghende / soo de slaven door Particulieren ghehaelt werden / ende aende Spaenjaerden mogen gebracht werden / datter Jaerlijcx 75. Tonnen Goudts uyt sal gehaelt werden.

't Is soo / dat vijfthien duysent slaven tot vijf hondert Ponden 't stuck / soo sy aparentelijck hare rekeninge ghemaeckt hebben / sal de provenu bedraghen seven duysent ende vijf hondert duysent Ponden / maer de vrage is / of de Compagnie die 7600000 Ponden sal trecken? Ick meene / neen / maer de Particuliere.

Soo sal van de Compagnie van slaven in Bresilien gefrustreert werden /

ende onse doodelijcke vyanden sullen deselve in abondantie hebben / om des particuliere Negotianten profyts wille.

Dese Negotianten sullen segghen / dat de Compagnie van yeder slave vyftigh a sestich Ponden voor tol sal konnen trecken / dat een groote Inkomste voor de Compagnie sal zijn / sonder gelt te verschieten noch perijckel te loopen / noch geen interest te betalen / waer uyt de Compagnie de 6 par Cento sal Jaerlijcx konnen vinden.

't Is soo / dat de 15000. slaven tot 60. Ponden 't stuck / 900000. Ponden sal bedraghen.

Maer wat is daer uyt te verwachten / anders als de gheheele ruyne van Bresilien, want dese Negotianten seggen aen d'ander zijde / dat de Portugijsen de sulcke twintigh par Cento beter koop kan maken / als wy in Bresilien, konnen de Portugijsen dat doen / als de slaven in Bresilien goet koop zijn / hoe sal dat gaen / wanneer der slaven ghebreecken sullen / ende dat deselve tot eenen hooghen prijs sullen moeten ghekocht worden ?

Sullen dan de sulcke tot sulcken hooghen prijs niet komen / dat de selve alsdan maer met groote schade sullen konnen ghemaeckt werden ?

Wanneer gheen sulcke sullen ghemaeckt worden / waer mede sal het Landt ghemainteneert werden ? dat is den rechten middel om de Compagnie tot inden grondt te bederven / tot behouden van onse vyanden / ghelijck onse inwendighe heymelijcke vyanden beslooten hebben.

Contrarie / blijft de Negotie aende Compagnie / onse vyanden sullen ontbloot van slaven zijn / ende swack van volck.

Daer teghen Bresilien sal machtigh van volck zijn / de sulcke sullen in groote abondantie gemaeckt worden / de Compagnie sal daer deur groote recognutie genieten.

Ten tweeden / de Compagnie kan lichtelijck vijftigh a sestigh Ponden op yeder slave profiteeren / want 't is ghesept / dat een slave kost ontrent sesendertigh Ponden met vracht en alle onkosten / laetse veertigh kosten / en verkoopense voor hondert Ponden in Bresilien, daer zijn sestigh Ponden avance / bedraghende de vijfthien duysent slaven neghen hondert duysent Ponden / soo veel als de Compagnie voor tol vande Particuliere trecken sal / en Bresilien wel gheppeupleert / om groot profijt daer van te verwachten.

Dese Negotianten sullen segghen dat Bresilien maer ontrent ses duysent slaven int Jaer van doen heeft / derhalven sal de reste tot niet komen.

Daer op salmen antwoorden / dat Bresilien groot is / vele Bosschen sullen konnen uytgheroept worden / ende alsoo het Landt meer en meer beplant worden: Acosta sept dat in Peru goede Wijn ghemaeckt werdt / ick meene dat in Bresilien Wijn en Olie oock wel kan gemaeckt worden / soo dat de Compagnie daer door groot profijt sal trecken / is metter tijdt in Bresilien te veel Wijn en Olie / het sal naer Angola en Guinea konnen ghesonden

sonden worden / om aldaer te negotieren / oft door de Garnisoenen t'onderhouden / soo datmen hebben sal / het geen men van doen heeft / sonder van andere te gaen koopen.

Dito Negotianten sullen sonder twijffel op hare voeten / als de Kat op de pooten wederom vallen / dat de Compagnie gheen macht en heeft om te negotieren.

't Is seker een groote schande / datmen sulcke groote ontrouwigheydt vindt aen soodanighe Ghesellen / sy en zijn niet beter als eene ghetroude Vrouwe / die haer tot hoererye / om haer begheerlijckheydts wille begeeft / want met 10. a 12. Tonnen Goudts de Negotie op de gheheele Kust van Africa kan ghedaen worden.

Want op Guinea en S. Thome, en moet niet meer besteedt werden als 5. a 6. Tonnen Goudts in 't Jaer / in 6. a 7. maenden kanmen de retour hebben / om wederom t'equipeeren / soo dat het Capitael niet meer als 400000. Ponden / zijnde 4. Tonnen Goudts / moet zijn.

Aengaende Angola, neemt dat 15000. in 't Jaer van daer ghebracht werden op Bresilien, tot 40. Ponden 't stuck / is t samen 6. Tonnen Gouts / sonder gheen retour vande eerst-ghesonden Goederen / te trecken / die op het selfde Jaer wederom komen / soo dat het Capitael noch niet soo groot soude moeten zijn.

Te wonder dat de gemeyne Participanten van Amsterdam, ende Magistraet over dese boose menschen / niet en doleeren: want de schade / die sy aen de Compagnie doen / komt op hun soo wel / als op d'andere Steden / ende het profijt is alleen voor de groote Negotianten / soo d'Amsterdammers niet en begheeren te negotieren / alsoo sy segghen / geen gelt te hebben / dat zy de directie vande Kusten van Africa, aen de Camer van Zeelandt overgeven / so die van Zeelandt de selve Negotie alleen / met groot profijt / niet doen en kan / men sal alsdan die groote Negotianten groot ghelijck gheven.

Yeder een is gebeden my t'excuseeren / dat ick de Macedonische plompe menschen ghelijck ben / noemende alle dinghen by haren naem / als hier boven gheseyt is: want ick ben inder daet seer plomp / dat ick een Verrader anders niet en weet te noemen / als verrader.

De Ed. Hoogh. Mogh. Heeren Staten van yeder Provintie / zijn oock seer ghebeden / elck int particulier / op sulcke boose wercken / door den Koninck van Castilien / ende dese groote Negotianten / bedreven / wel te letten / om daer in / door d'een of d'ander middel / goede order te stellen / alsoo / elcke Stadt int bysonder / groote interessen daer door komen te lijden.

Wanneer Bresilien wel van slaven voorsien is; ende dat de Particulier en in slaven wel moghen negotieren / om profijt te doen; de Compagnie mach selve de Negotie doen / op dat de profijten inde generale Beurse blijve.

D'Oost-Indische Compagnie doet selve de Negotie wel van Batavia, van d'een Plaetse op d'ander / waerom en soude de West-Indische Compagnie oock de Negotie niet konnen doen? Het welvaren vande Oost-Indische

 Compagnie

Compagnie bestaet inde Negotie: Ist niet met de West-Indische Compagnie van ghelijck? Daer zijn vier-en-seventigh Bewinthebbers inde Compagnie, souden sy dit werck niet konnen uytvoeren / soo wel als die van de Oost-Indische Compagnie, sonder aen Particulieren over te gheven?

Het kan wel ghedaen werden / soo 't met de Compagnie wel ghemeent was / al waerender de helft minder / 't soude konnen ghedaen worden: Het en is anders niet / als door heymelijcke vyanden / dat sulcke boose wercken uytghevoerdt worden.

E Y N D E.

